

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Порівняльне конституційне право
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства
Розробник(и)	Славко Анна Сергіївна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 1 кред. ЄКТС, 30 год. становить курсова робота. Для денної форми навчання 102 год. становить контактна робота з викладачем (54 год. лекцій, 48 год. практичних занять), 48 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Міжнародне право"
Передумови для вивчення дисципліни	Вступ до теоретичної юриспруденції зі змістовим модулем "Правові системи сучасності"
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про засади конституціоналізму, державного врядування та їх реалізацію в Україні та у вибраних державах, що представляють основні правові системи світу.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Поняття та засади конституціоналізму

<p>Тема 1 Поняття конституційного права. Історичний розвиток конституціоналізму</p> <p>Поняття і зміст конституційного права. Об'єкт та предмет регулювання конституційного права. Методи конституційного права. Місце конституційного права у правовій системі держав світу. Поняття порівняльно-правового дослідження. Компаративістський метод дослідження. Завдання компаративістського дослідження. Зародження традиції верховенства права та лібералізму: від Magna Carta до Славної революції. Ідея суверенітету. Утвердження ідеї прав людини. Біль про права людини та універсалізм прав людини. Народний суверенітет та представницька демократія. Парламентаризм. Ліберальні демократії.</p>
<p>Тема 2 Конституція як основний закон</p> <p>Поняття Конституції. Зміст конституції. Структура конституції. Класифікація конституцій. Ухвалення конституцій. Внесення змін до конституцій. Юридична сила конституції.</p>
<p>Тема 3 Правовий захист належного врядування</p> <p>Поняття належного врядування. Принципи належного врядування. Верховенство права. Принципи конституційного права. Цінності в конституційному праві. Пліуралізм, солідарність, рівність і недискримінація, толерантність як цінності. Роль медіа у забезпеченні належного врядування</p>
<p>Тема 4 Захист конституції. Конституційний контроль</p> <p>Поняття конституційного контролю. Класифікація конституційного контролю. Моделі конституційного контролю. Наслідки конституційного контролю. Конституційний суд України як орган конституційного контролю.</p>
<p>Тема 5 Права людини в конституційному праві</p> <p>Поняття прав людини. Розвиток прав людини. Покоління прав людини. Громадянські права. Політичні права. Соціальні права. Економічні права. Культурні права. Механізми захисту прав людини. Права людини в конституціях. Механізми захисту прав людини. Конституційна скарга. Омбудсман. Конституційний статус особи. Громадянство.</p>
<p>Тема 6 Свобода вираження поглядів у конституційному праві</p> <p>Сфера свободи вираження поглядів. Обмеження свободи слова. Боротьба з мовою ненависті проти свободи вираження поглядів: проблеми балансування.</p>
<p>Тема 7 Регулювання діяльності ЗМІ в конституціях держав світу</p> <p>Регулювання діяльності засобів масової інформації в конституційному праві. Медіа-пліуралізм та способи його забезпечення. Заборона цензури у конституціях держав світу. Обмеження діяльності ЗМІ. Регулювання діяльності ЗМІ в надзвичайних ситуаціях.</p>
<p>Тема 8 Захист конституційного ладу</p> <p>Поняття і види загроз для конституційного ладу. Режими воєнного та надзвичайного стану. Обмеження в умовах дії режимів воєнного та надзвичайного стану. Войовнича демократія.</p>
<p>Модуль 2. Організація державної влади</p>

<p>Тема 9 Вибори та референдуми</p> <p>Поняття та функції виборів. Види виборів у зарубіжних країнах. Пасивне і активне виборче право. Принципи суб'єктивного виборчого права. Виборчий процес. Стадії виборчого процесу. Виборча система в широкому і вузькому значенні. Референдум. Плебісцит. Правові наслідки референдуму.</p>
<p>Тема 10 Форма держави і конституційний лад</p> <p>Поняття форми держави. Елементи форми держави. Форми правління в зарубіжних країнах. Монархії і республіки як основні форми правління, відмінності між ними. Монархія та її різновиди. Республіка та її різновиди. Забезпечення демократичності у монархічних та республіканських державах.</p>
<p>Тема 11 Парламенти і парламентаризм</p> <p>Парламент і парламентаризм. Класифікація парламентів. Внутрішня організація палат парламенту в зарубіжних країнах. Правовий статус депутата. Елементи статусу депутата. Депутатський імунітет. Депутатський індемнітет. Повноваження парламенту. Форми парламентського контролю. Судові (квазісудові) функції парламентів. Порядок роботи парламенту.</p>
<p>Тема 12 Статус глави держави</p> <p>Місце глави держави в системі центральних органів влади. Глава держави в зарубіжних країнах. Юридичні форми глави держави. Порядок заміщення поста глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави з парламентом і урядом. Повноваження глави держави в зарубіжних країнах.</p>
<p>Тема 13 Уряд в конституційному праві</p> <p>Місце уряду в системі вищих органів держави. Класифікація урядів. Порядок формування і структура урядів. Склад і структура уряду. Роль голови уряду. Порядок діяльності уряду в зарубіжних країнах. Компетенція уряду в зарубіжних країнах. Відповідальність уряду та його членів у зарубіжних країнах.</p>
<p>Тема 14 Організація судової влади</p> <p>Поняття і соціальні функції судової влади. Структура судової влади. Статус суддів, прокурорів, слідчих. Вищі органи суддівської спільноти. Система судів загальної юрисдикції. Адміністративна юстиція. Конституційна юстиція. Органи конституційного контролю. Поняття і юридична природа конституційного контролю в зарубіжних країнах. Органи, що сприяють реалізації судової влади: прокуратура, адвокатура.</p>
<p>Тема 15 Територіальна організація публічної влади</p> <p>Поняття територіального устрою. Форми політико-територіального устрою. Порядок організації, структура місцевих органів. Порядок формування та повноваження представницьких органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Забезпечення участі за допомогою місцевого самоврядування. Правовий статус муніципальних радників. Правовий статус муніципальних службовців. Повноваження органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Взаємовідносини місцевих органів з центральною владою. Форми урядового контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Знати та розуміти сутність й зміст національного конституційного права, його основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування
РН2	Здійснювати компаративістський аналіз у сфері конституційного права, тлумачити іноземне та національне конституційне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування, оцінювати та мінімізувати ризики юридично значущих дій з урахуванням множинності правових систем і юрисдикцій
РН3	Забезпечувати юридичний супровід захисту прав, відстоювання інтересів фізичних і юридичних осіб за допомогою міжнародних та національних правових механізмів у сфері міжнародних публічних і міжнародних приватних відносин
РН4	Використовувати практику Європейського суду з прав людини, конституційних судів та Венеційської комісії, теоретичні знання з національного конституційного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях.
РН5	Складати проекти законів про ратифікацію, процесуальні документи, тексти законопроектів, пояснювальних записок, порівняльних таблиць, іншої супровідної документації до законопроектів, вести дипломатичну й ділову кореспонденцію.
РН6	Знати конституційно-правові основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміння застосовувати їх в професійній діяльності.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності D9 Міжнародне право:

ПР3	Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, міжнародно-правових стандартів перехідного правосуддя, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.
ПР5	Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і аргументувати їхні недоліки та переваги, знаходити і тлумачити релевантне іноземне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування, оцінювати та мінімізувати ризики юридично значущих дій з урахуванням множинності правових систем і юрисдикцій.
ПР6	Забезпечувати юридичний супровід захисту прав, відстоювання інтересів фізичних і юридичних осіб, національних інтересів держави Україна за допомогою міжнародних та національних правових механізмів у сфері міжнародних публічних і міжнародних приватних відносин.

ПР7	Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, міжнародних організацій та інших договірних органів, теоретичні знання з міжнародного права і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях.
ПР8	Складати проекти міжнародного договору та пов'язаної з ним документації (закону про ратифікацію, пояснювальних записок тощо) українською та іноземною мовами, складати процесуальні документи, тексти законопроектів, пояснювальних записок, порівняльних таблиць, іншої супровідної документації до законопроектів, вести дипломатичну й ділову кореспонденцію.
ПР9	Передбачати широкі загальносуспільні наслідки укладання міжнародного договору, вчинення іншої дії дипломатичного або міжнародно-правового характеру, прийняття внутрішньодержавних нормативно-правових актів, виявляти відповідні ризики та попереджати загрози, зокрема, у співпраці з фахівцями інших галузей.
ПР20	Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

Для спеціальності D9 Міжнародне право:

ПК1	ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ПК2	ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ПК3	ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ПК4	ЗК 9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ПК5	ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності
ПК6	ФК 1. Здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного права, права Європейського Союзу, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем.
ПК7	ФК 2. Здатність формувати судження у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу, національного права, порівняльного правознавства, правосуддя перехідного періоду, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПК8	ФК 5. Здатність аналізувати зміст національних правових норм, інститутів і галузей права у порівняльно-правовому контексті.

ПК9	ФК 7. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і міжнародного приватного права, права Європейського Союзу, національного права України та права інших держав, враховуючи особливості правосуддя перехідного періоду та міжнародно-правові аспекти постконфліктоного врегулювання і реінтеграції тимчасово окупованих територій; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації.
ПК10	ФК 12. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми в міжнародно-правовій та національно-правовій діяльності, в тому числі, в умовах правосуддя перехідного періоду.
ПК11	ФК 13. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземною мовою.
ПК12	ФК 14. Здатність до самостійної підготовки проектів нормотворчих, правоінтерпретаційних та правозастосовних актів.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Поняття конституційного права. Історичний розвиток конституціоналізму	
Лк1 "Поняття конституційного права" (денна)	Поняття і зміст конституційного права. Об'єкт та предмет регулювання конституційного права. Методи конституційного права. Місце конституційного права у правовій системі держав світу. Поняття порівняльно-правового дослідження. Компаративістський метод дослідження. Завдання компаративістського дослідження. Зародження традиції верховенства права та лібералізму: від Magna Carta до Сланової революції. Ідея суверенітету. Утвердження ідеї прав людини. Біль про права людини та універсальні права людини. Народний суверенітет та представницька демократія. Парламентаризм. Ліберальні демократії.
Пр1 "Поняття конституційного права" (денна)	Поняття і зміст конституційного права. Об'єкт та предмет регулювання конституційного права. Методи конституційного права. Місце конституційного права у правовій системі держав світу. Поняття порівняльно-правового дослідження. Компаративістський метод дослідження. Завдання компаративістського дослідження. Індивідуальне завдання - проведення компаративістського міні-дослідження.
Тема 2. Конституція як основний закон	
Лк2 "Конституція як основний закон" (денна)	Поняття Конституції. Зміст конституції. Структура конституції. Класифікація конституцій. Ухвалення конституцій. Внесення змін до конституцій. Юридична сила конституції.
Пр2 "Конституція як основний закон" (денна)	Поняття Конституції. Зміст конституції. Структура конституції. Класифікація конституцій. Ухвалення конституцій. Внесення змін до конституцій. Юридична сила конституції. Індивідуальне завдання - порівняння структури конституцій.
Тема 3. Правовий захист належного врядування	
Лк3 "Правовий захист належного врядування" (денна)	Поняття належного врядування. Принципи належного врядування. Верховенство права. Принципи конституційного права. Цінності в конституційному праві. Плюралізм, солідарність, рівність і недискримінація, толерантність як цінності. Роль медіа у забезпеченні належного врядування
Лк4 "Правовий захист належного врядування" (денна)	Поняття належного врядування. Принципи належного врядування. Верховенство права. Принципи конституційного права. Цінності в конституційному праві. Плюралізм, солідарність, рівність і недискримінація, толерантність як цінності. Роль медіа у забезпеченні належного врядування
Лк5 "Правовий захист належного врядування" (денна)	Поняття належного врядування. Принципи належного врядування. Верховенство права. Принципи конституційного права. Цінності в конституційному праві. Плюралізм, солідарність, рівність і недискримінація, толерантність як цінності. Роль медіа у забезпеченні належного врядування
Пр3 "Правовий захист належного врядування" (денна)	Поняття належного врядування. Принципи належного врядування. Верховенство права. Принципи конституційного права. Цінності в конституційному праві. Плюралізм, солідарність, рівність і недискримінація, толерантність як цінності. Роль медіа у забезпеченні належного врядування
Пр4 "Правовий захист належного врядування" (денна)	Поняття належного врядування. Принципи належного врядування. Верховенство права. Принципи конституційного права. Цінності в конституційному праві. Плюралізм, солідарність, рівність і недискримінація, толерантність як цінності. Роль медіа у забезпеченні належного врядування
Пр5 "Правовий захист належного врядування" (денна)	Поняття належного врядування. Принципи належного врядування. Верховенство права. Принципи конституційного права. Цінності в конституційному праві. Плюралізм, солідарність, рівність і недискримінація, толерантність як цінності. Роль медіа у забезпеченні належного врядування
Тема 4. Захист конституції. Конституційний контроль	
Лк6 "Захист конституції. Конституційний контроль" (денна)	Поняття конституційного контролю. Класифікація конституційного контролю. Моделі конституційного контролю. Наслідки конституційного контролю. Конституційний суд України як орган конституційного контролю.
Лк7 "Захист конституції. Конституційний контроль" (денна)	Поняття конституційного контролю. Класифікація конституційного контролю. Моделі конституційного контролю. Наслідки онституційного контролю. Конституційний суд України як орган конституційного контролю.
Пр6 "Захист конституції. Конституційний контроль" (денна)	Поняття конституційного контролю. Класифікація конституційного контролю. Моделі конституційного контролю. Наслідки конституційного контролю. Конституційний суд України як орган конституційного контролю. Кейс-аналіз рішення Конституційного суду України.
Пр7 "Захист конституції. Конституційний контроль" (денна)	Поняття конституційного контролю. Класифікація конституційного контролю. Моделі конституційного контролю. Наслідки конституційного контролю. Конституційний суд України як орган конституційного контролю. Індивідуальне завдання - порівняння повноважень органів конституційного контролю в Україні та закордоном.
Тема 5. Права людини в конституційному праві	

Лк8 "Права людини в конституційному праві" (денна) Поняття прав людини. Розвиток прав людини. Покоління прав людини. Громадянські права. Політичні права. Соціальні права. Економічні права. Культурні права. Механізми захисту прав людини. Права людини в конституціях. Механізми захисту прав людини. Конституційна скарга. Омбудсман. Конституційний статус особи. Громадянство.
Лк9 "Права людини в конституційному праві" (денна) Поняття прав людини. Розвиток прав людини. Покоління прав людини. Громадянські права. Політичні права. Соціальні права. Економічні права. Культурні права. Механізми захисту прав людини. Права людини в конституціях. Механізми захисту прав людини. Конституційна скарга. Омбудсман. Конституційний статус особи. Громадянство.
Пр8 "Права людини в конституційному праві" (денна) Поняття прав людини. Розвиток прав людини. Покоління прав людини. Громадянські права. Політичні права. Соціальні права. Економічні права. Культурні права. Механізми захисту прав людини. Права людини в конституціях. Механізми захисту прав людини. Конституційна скарга. Омбудсман. Конституційний статус особи. Громадянство. Навчальна дискусія "Позбавлення громадянства за колабораціонізм: за і проти"
Пр9 "Права людини в конституційному праві" (денна) Поняття прав людини. Розвиток прав людини. Покоління прав людини. Громадянські права. Політичні права. Соціальні права. Економічні права. Культурні права. Механізми захисту прав людини. Права людини в конституціях. Механізми захисту прав людини. Конституційна скарга. Омбудсман. Конституційний статус особи. Громадянство. Індивідуальне завдання - гарантії прав людини в конституціях світу
Тема 6. Свобода вираження поглядів у конституційному праві
Лк10 "Свобода вираження поглядів у конституційному праві" (денна) Сфера свободи вираження поглядів. Обмеження свободи слова. Боротьба з мовою ненависті проти свободи вираження поглядів: проблеми балансування.
Пр10 "Свобода вираження поглядів у конституційному праві" (денна) Сфера свободи вираження поглядів. Обмеження свободи слова. Боротьба з мовою ненависті проти свободи вираження поглядів: проблеми балансування.
Тема 7. Регулювання діяльності ЗМІ в конституціях держав світу
Лк11 "Регулювання діяльності ЗМІ в конституціях держав світу" (денна) Регулювання діяльності засобів масової інформації в конституційному праві. Медіа-плюралізм та способи його забезпечення. Заборона цензури у конституціях держав світу. Обмеження діяльності ЗМІ. Регулювання діяльності ЗМІ в надзвичайних ситуаціях.
Пр11 "Регулювання діяльності ЗМІ в конституціях держав світу" (денна) Регулювання діяльності засобів масової інформації в конституційному праві. Медіа-плюралізм та способи його забезпечення. Заборона цензури у конституціях держав світу. Обмеження діяльності ЗМІ. Регулювання діяльності ЗМІ в надзвичайних ситуаціях. Навчальна дискусія "ЗМІ в конституційному праві: проблеми регулювання"
Тема 8. Захист конституційного ладу
Лк12 "Захист конституційного ладу" (денна) Поняття і види загроз для конституційного ладу. Режими воєнного та надзвичайного стану. Обмеження в умовах дії режимів воєнного та надзвичайного стану. Войовнич демократія.
Пр12 "Захист конституційного ладу" (денна) Поняття і види загроз для конституційного ладу. Режими воєнного та надзвичайного стану. Обмеження в умовах дії режимів воєнного та надзвичайного стану. Войовнич демократія. Індивідуальне завдання - порівняння обмежень прав людини в умовах воєнного стану за законодавством різних держав.
Тема 9. Вибори та референдуми
Лк13 "Вибори та референдуми" (денна) Поняття та функції виборів. Види виборів у зарубіжних країнах. Пасивне і активне виборче право. Принципи суб'єктивного виборчого права. Вибірчий процес. Стадії виборчого процесу. Виборча система в широкому і вузькому значенні. Референдум. Плебісцит. Правові наслідки референдуму.
Лк14 "Вибори та референдуми" (денна) Поняття та функції виборів. Види виборів у зарубіжних країнах. Пасивне і активне виборче право. Принципи суб'єктивного виборчого права. Вибірчий процес. Стадії виборчого процесу. Виборча система в широкому і вузькому значенні. Референдум. Плебісцит. Правові наслідки референдуму.
Лк15 "Вибори та референдуми" (денна) Поняття та функції виборів. Види виборів у зарубіжних країнах. Пасивне і активне виборче право. Принципи суб'єктивного виборчого права. Вибірчий процес. Стадії виборчого процесу. Виборча система в широкому і вузькому значенні. Референдум. Плебісцит. Правові наслідки референдуму.
Пр13 "Вибори та референдуми" (денна) Поняття та функції виборів. Види виборів у зарубіжних країнах. Пасивне і активне виборче право. Принципи суб'єктивного виборчого права. Вибірчий процес. Стадії виборчого процесу. Виборча система в широкому і вузькому значенні. Референдум. Плебісцит. Правові наслідки референдуму. Навчальна дискусія "Юридична сила референдумів"
Пр14 "Вибори та референдуми" (денна) Поняття та функції виборів. Види виборів у зарубіжних країнах. Пасивне і активне виборче право. Принципи суб'єктивного виборчого права. Вибірчий процес. Стадії виборчого процесу. Виборча система в широкому і вузькому значенні. Референдум. Плебісцит. Правові наслідки референдуму. Кейс-аналіз ситуації порушення виборчого законодавства.
Пр15 "Вибори та референдуми" (денна) Поняття та функції виборів. Види виборів у зарубіжних країнах. Пасивне і активне виборче право. Принципи суб'єктивного виборчого права. Вибірчий процес. Стадії виборчого процесу. Виборча система в широкому і вузькому значенні. Референдум. Плебісцит. Правові наслідки референдуму. Ділова гра "Вибірчий процес"
Тема 10. Форма держави і конституційний лад
Лк16 "Форма держави і конституційний лад" (денна) Поняття форми держави. Елементи форми держави. Форми правління в зарубіжних країнах. Монархії і республіки як основні форми правління, відмінності між ними. Монархія та її різновиди. Республіка та її різновиди. Забезпечення демократичності у монархічних та республіканських державах.
Лк17 "Форма держави і конституційний лад" (денна) Поняття форми держави. Елементи форми держави. Форми правління в зарубіжних країнах. Монархії і республіки як основні форми правління, відмінності між ними. Монархія та її різновиди. Республіка та її різновиди. Забезпечення демократичності у монархічних та республіканських державах.
Пр16 "Форма держави і конституційний лад" (денна) Поняття форми держави. Елементи форми держави. Форми правління в зарубіжних країнах. Монархії і республіки як основні форми правління, відмінності між ними. Монархія та її різновиди. Республіка та її різновиди. Забезпечення демократичності у монархічних та республіканських державах. Індивідуальне завдання - порівняльні таблиці форми правління в окремих державах. Альтернативне завдання - проходження курсу "Chemerinsky on Constitutional Law - The Structure of Government" (https://www.coursera.org/programs/sums-kii-dierzhavni-universitet-learning-program-b07jd?collectionId=&currentTab=CATALOG&productId=YXDFz6KXEeWMSRIHOLu8Dw&productType=course&showMiniModal=true)
Пр17 "Форма держави і конституційний лад" (денна) Поняття форми держави. Елементи форми держави. Форми правління в зарубіжних країнах. Монархії і республіки як основні форми правління, відмінності між ними. Монархія та її різновиди. Республіка та її різновиди. Забезпечення демократичності у монархічних та республіканських державах. Навчальна дискусія "нетипові форми правління". Альтернативне завдання - проходження курсу "Chemerinsky on Constitutional Law - The Structure of Government" (https://www.coursera.org/programs/sums-kii-dierzhavni-universitet-learning-program-b07jd?collectionId=&currentTab=CATALOG&productId=YXDFz6KXEeWMSRIHOLu8Dw&productType=course&showMiniModal=true)
Тема 11. Парламенти і парламентаризм
Лк18 "Парламент і парламентаризм" (денна) Парламент і парламентаризм. Класифікація парламентів. Внутрішня організація палат парламенту в зарубіжних країнах. Правовий статус депутата. Елементи статусу депутата. Депутатський імунітет. Депутатський індемнітет.
Лк19 "Парламенти і парламентаризм" (денна) Повноваження парламенту. Форми парламентського контролю. Судові (квазісудові) функції парламентів. Порядок роботи парламенту.
Лк20 "Парламенти і парламентаризм" (денна) Повноваження парламенту. Форми парламентського контролю. Судові (квазісудові) функції парламентів. Порядок роботи парламенту.
Пр18 "Парламенти і парламентаризм" (денна) Парламент і парламентаризм. Класифікація парламентів. Внутрішня організація палат парламенту в зарубіжних країнах. Правовий статус депутата. Елементи статусу депутата. Депутатський імунітет. Депутатський індемнітет. Індивідуальне завдання - порівняльний аналіз статусу парламентаря в різних державах. Альтернативне завдання - проходження курсу "Chemerinsky on Constitutional Law - The Structure of Government" (https://www.coursera.org/programs/sums-kii-dierzhavni-universitet-learning-program-b07jd?collectionId=&currentTab=CATALOG&productId=YXDFz6KXEeWMSRIHOLu8Dw&productType=course&showMiniModal=true)

<p>Pr19 "Парламенти і парламентаризм" (денна) Парламент і парламентаризм. Класифікація парламентів. Внутрішня організація палат парламенту в зарубіжних країнах. Правовий статус депутата. Елементи статусу депутата. Депутатський імунітет. Депутатський індемнітет. Навчальна дискусія "Чи потрібен Україні бікамеральний парламент?". Альтернативне завдання - проходження курсу "Chemerinsky on Constitutional Law - The Structure of Government" (https://www.coursera.org/programs/sums-kii-dierzavnii-universitet-learning-program-b07jd?collectionId=&currentTab=CATALOG&productId=YXDFz6KXEeWMSRHOLu8Dw&productType=course&showMiniModal=true)</p>
<p>Pr20 "Парламент і парламентаризм" (денна) Повноваження парламенту. Форми парламентського контролю. Судові (квазісудові) функції парламентів. Порядок роботи парламенту. Ділова гра "Законодавчий процес". Альтернативне завдання - проходження курсу "Chemerinsky on Constitutional Law - The Structure of Government" (https://www.coursera.org/programs/sums-kii-dierzavnii-universitet-learning-program-b07jd?collectionId=&currentTab=CATALOG&productId=YXDFz6KXEeWMSRHOLu8Dw&productType=course&showMiniModal=true)</p>
<p>Тема 12. Статус глави держави</p>
<p>Лк21 "Статус глави держави" (денна) Місце глави держави в системі центральних органів влади. Глава держави в зарубіжних країнах Юридичні форми глави держави. Порядок заміщення поста глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави з парламентом і урядом. Повноваження глави держави в зарубіжних країнах.</p>
<p>Лк22 "Статус глави держави" (денна) Місце глави держави в системі центральних органів влади. Глава держави в зарубіжних країнах Юридичні форми глави держави. Порядок заміщення поста глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави з парламентом і урядом. Повноваження глави держави в зарубіжних країнах.</p>
<p>Pr21 "Статус глави держави" (денна) Місце глави держави в системі центральних органів влади. Глава держави в зарубіжних країнах Юридичні форми глави держави. Порядок заміщення поста глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави в монархіях і республіках. Відносини глави держави з парламентом і урядом. Повноваження глави держави в зарубіжних країнах. Індивідуальне завдання - складання порівняльної таблиці статусу глави держави. Альтернативне завдання - проходження курсу "Chemerinsky on Constitutional Law - The Structure of Government" (https://www.coursera.org/programs/sums-kii-dierzavnii-universitet-learning-program-b07jd?collectionId=&currentTab=CATALOG&productId=YXDFz6KXEeWMSRHOLu8Dw&productType=course&showMiniModal=true)</p>
<p>Тема 13. Уряд в конституційному праві</p>
<p>Лк23 "Уряд в конституційному праві" (денна) Місце уряду в системі вищих органів держави. Класифікація урядів. Порядок формування і структура урядів. Склад і структура уряду. Роль голови уряду. Порядок діяльності уряду в зарубіжних країнах. Компетенція уряду в зарубіжних країнах. Відповідальність уряду та його членів у зарубіжних країнах.</p>
<p>Pr22 "Уряд в конституційному праві" (денна) Місце уряду в системі вищих органів держави. Класифікація урядів. Порядок формування і структура урядів. Склад і структура уряду. Роль голови уряду. Порядок діяльності уряду в зарубіжних країнах. Компетенція уряду в зарубіжних країнах. Відповідальність уряду та його членів у зарубіжних країнах. Кейс-аналіз статусу урядів у різних державах. Альтернативне завдання - проходження курсу "Chemerinsky on Constitutional Law - The Structure of Government" (https://www.coursera.org/programs/sums-kii-dierzavnii-universitet-learning-program-b07jd?collectionId=&currentTab=CATALOG&productId=YXDFz6KXEeWMSRHOLu8Dw&productType=course&showMiniModal=true)</p>
<p>Тема 14. Організація судової влади</p>
<p>Лк24 "Організація судової влади" (денна) Поняття і соціальні функції судової влади. Структура судової влади. Статус суддів, прокурорів, слідчих. Вищі органи суддівської спільноти. Система судів загальної юрисдикції. Адміністративна юстиція. Конституційна юстиція. Органи конституційного контролю. Поняття і юридична природа конституційного контролю в зарубіжних країнах. Органи, що сприяють реалізації судової влади: прокуратура, адвокатура.</p>
<p>Лк25 "Організація судової влади" (денна) Поняття і соціальні функції судової влади. Структура судової влади. Статус суддів, прокурорів, слідчих. Вищі органи суддівської спільноти. Система судів загальної юрисдикції. Адміністративна юстиція. Конституційна юстиція. Органи конституційного контролю. Поняття і юридична природа конституційного контролю в зарубіжних країнах. Органи, що сприяють реалізації судової влади: прокуратура, адвокатура.</p>
<p>Pr23 "Організація судової влади" (денна) Поняття і соціальні функції судової влади. Структура судової влади. Статус суддів, прокурорів, слідчих. Вищі органи суддівської спільноти. Система судів загальної юрисдикції. Адміністративна юстиція. Конституційна юстиція. Органи конституційного контролю. Поняття і юридична природа конституційного контролю в зарубіжних країнах. Органи, що сприяють реалізації судової влади: прокуратура, адвокатура. Ділова гра "Судовий процес". Навчальна дискусія "Проблеми перехідного правосуддя".</p>
<p>Тема 15. Територіальна організація публічної влади</p>
<p>Лк26 "Територіальна організація публічної влади" (денна) Поняття територіального устрою. Форми політико-територіального устрою. Порядок організації, структура місцевих органів. Порядок формування та повноваження представницьких органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Забезпечення участі за допомогою місцевого самоврядування. Правовий статус муніципальних радників. Правовий статус муніципальних службовців. Повноваження органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Взаємовідносини місцевих органів з центральною владою. Форми урядового контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.</p>
<p>Лк27 "Територіальна організація публічної влади" (денна) Поняття територіального устрою. Форми політико-територіального устрою. Порядок організації, структура місцевих органів. Порядок формування та повноваження представницьких органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Забезпечення участі за допомогою місцевого самоврядування. Правовий статус муніципальних радників. Правовий статус муніципальних службовців. Повноваження органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Взаємовідносини місцевих органів з центральною владою. Форми урядового контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування. Навчальна дискусія "Гарантії самоврядування в конституціях світу"</p>
<p>Pr24 "Територіальна організація публічної влади" (денна) Поняття територіального устрою. Форми політико-територіального устрою. Порядок організації, структура місцевих органів. Порядок формування та повноваження представницьких органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Забезпечення участі за допомогою місцевого самоврядування. Правовий статус муніципальних радників. Правовий статус муніципальних службовців. Повноваження органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Взаємовідносини місцевих органів з центральною владою. Форми урядового контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування. Навчальна дискусія "Гарантії самоврядування в конституціях світу"</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН2	Кейс-орієнтоване навчання
МН3	Лекційне навчання
МН4	Проблемне навчання
МН5	Практикоорієнтоване навчання
МН6	Самостійне навчання

Лекції надають студентам матеріал про сутність і зміст конституційного права (РН 1) та про основи запобігання корупції та протидії академічній недоброчесеності (РН6). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 1, РН 2, РН 3). Практико-орієнтоване

навчання забезпечується завдяки діловим іграм та вивченню кейсів (РН 2, РН 3). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій та практичних занять. Підготовка до ділових ігор забезпечує формування результатів навчання РН 2, РН 3, РН4, а участь у науковій дискусії – РН 4.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка курсової роботи
НД2	Виконання індивідуального завдання
НД2	Кейс-аналіз
НД3	Навчальна дискусія
НД4	Проходження тестування
НД5	Ділові ігри

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Здобувачі освіти дають характеристики активності своїх колег під час практичного заняття та ділових ігор, доповнюють чи корегують їх відповіді на теоретичні питання тощо.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Усні коментарі під час заняття. В окремих випадках - через листування в особистому кабінеті

МФО2 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Викладач характеризує зміст та форму відповідей здобувачів освіти на теоретичні питання та коректність виконання ними практичних завдань.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Усні коментарі викладача під час заняття; в окремих випадках - листування через особистий кабінет
МФО3 Самооцінка поточного тестування	Здобувач освіти самостійно оцінює коректність своїх відповідей на завдання поточного тестування	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Платформа МІХ
МФО4 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	Викладач дає короткі настанови здобувачам освіти під час виконання ними індивідуальних завдань	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Усні коментарі викладача під час заняття; в окремих випадках - коментарі на платформі МІХ

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Написання та захист курсової роботи	За результатами відкритого захисту, враховуючи оцінку викладача-консультанта, вміння доповісти, а також повноту відповідей на зауваження та запитання виставляється остаточна оцінка. Оцінювання курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, де 60 балів відводиться на оцінювання тексту роботи і 40 балів - на оцінювання захисту роботи.	Відповідно до розкладу навчальної групи	1. https://mix.sumdu.edu.ua/ 2. електронна пошта 3. особистий кабінет СумДУ
МСО2 Підсумковий контроль: екзамен	Екзамен проводиться у вигляді тестування. Бали виставляються автоматично в залежності від кількості правильних відповідей на питання тесту.	Відповідно до розкладу підсумкових іспитів	https://mix.sumdu.edu.ua/ електронна пошта особистий кабінет СумДУ

МСО3 Розв'язання кейсу	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист): кожен етап роботи із кейсом оцінюється викладачем залежно від повноти розкриття змісту та аргументації позиції студента щодо вирішення кейсу.	Відповідно до розкладу практичних занять	1. https://mix.sumdu.edu.ua/ 2. електронна пошта 3. особистий кабінет СумДУ
МСО4 Поточні онлайн-тестування	Поточне тестування здійснюється в ході проведення практичних занять. Бали виставляються автоматично в залежності від кількості правильних відповідей на питання тесту.	Відповідно до розкладу практичних занять	1. https://mix.sumdu.edu.ua/ 2. електронна пошта 3. особистий кабінет СумДУ
МСО5 Виконання індивідуальних завдань	Здобувач освіти виконує індивідуальні завдання, передбачені силабусом навчальної дисципліни	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Особистий кабінет; платформа MIX;

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО2. Підсумковий контроль: екзамен		40	
		40	Ні
МСО3. Розв'язання кейсу		10	
	5x2	10	Ні
МСО4. Поточні онлайн-тестування		30	
	15x2	30	Ні
МСО5. Виконання індивідуальних завдань		20	
	10x2	20	Ні

Курсова робота:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Написання та захист курсової роботи		100	
		100	Ні

Вказані завдання можуть бути виконані студентом на платформі MIX

Оцінка курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з двох частин: 1) виконання курсової роботи (до 60 балів) і 2) захисту (до 40 балів). Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав глибокі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; 3) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 4) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, впевнено відповів на запитання членів комісії. Оцінка «добре» (74-90 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав досить високі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) оформив роботу з дрібними недоліками і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 3) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії; Оцінка «задовільно» (60-73 бали) ставиться, якщо студент: 1) показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни (дисциплін), з якої виконується дана робота; 2) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або обґрунтувати їх та здав роботу з порушенням термінів; 3) допускає помилки в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату; 4) допускає численні граматичні, орфографічні та стилістичні помилки; 5) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії. Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів) ставиться в тому разі, якщо на захисті студент проявив незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамостійне виконання курсової роботи.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Власні мобільні пристрої студентів
ЗН4	Платформа для змішаного навчання MIX

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Савчин М. В. Порівняльне конституційне право: підручник. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 596 с.
2	Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваїте, 2021. – 528 с.
Допоміжна література	
3	Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. Видання 13-тє. К. : Юрінком Інтер, 2023. 224 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	

5	Сайт нормативних документів ЄС. URL: https://eur-lex.europa.eu/homepage.html
6	Сайт Європейського суду з прав людини. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c=
7	Конституційний суд України. URL: https://ccu.gov.ua/
8	Венеційська комісія. URL: https://www.venice.coe.int/webforms/events/
9	Constitute Project: The World's Constitutions to Read, Search, and Compare. URL: https://www.constituteproject.org/

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Поняття та засади конституціоналізму												
1	Поняття конституційного права. Історичний розвиток конституціоналізму	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Конституція як основний закон	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Правовий захист належного врядування	15	12	6	6	0	3	1.5	1.5	0	0	0
4	Захист конституції. Конституційний контроль	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
5	Права людини в конституційному праві	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
6	Свобода вираження поглядів у конституційному праві	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	Регулювання діяльності ЗМІ в конституціях держав світу	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Захист конституційного ладу	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Модуль 2. Організація державної влади												
1	Вибори та референдуми	15	12	6	6	0	3	1.5	1.5	0	0	0
2	Форма держави і конституційний лад	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
3	Парламенти і парламентаризм	15	12	6	6	0	3	1.5	1.5	0	0	0
4	Статус глави держави	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0
5	Уряд в конституційному праві	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Організація судової влади	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
7	Територіальна організація публічної влади	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	30	0	0	0	0	30	0	0	0	30	0
Індивідуальні завдання												
1	курсова робота	30	0	0	0	0	30	0	0	0	0	30
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>102</i>	<i>54</i>	<i>48</i>	<i>0</i>	<i>48</i>	<i>13.5</i>	<i>12</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>0</i>